

Valrörelse på .avvägar

Valstriden på försommaren gällde främst pensionsfrågan. Men allmänna synpunkter rörande den framtida politiken och lösningen av regeringsfrågan gav ett visst format åt debatten. De tre oppositionspartierna krävde alla en demokratisk samregering; som ett annat alternativ framträdde, på grund av socialdemokraternas avvissande hållning, en av dessa tre partier uppbytt regering. Det talades om en borgerlig linje i konkurrens med regeringslinjen, och folkpartiet, det största i oppositionen och med ett medlande förslag i pensionsfrågan, förberedde sig uppenbarligen genom en relativt mild hållning mot högern och centern att ta ledningen inom denna tilltänkta koalition.

Valet spräckte dessa tendenser. Socialdemokratin gick framåt, inte mycket, men tillräckligt för att kraven på regeringsskifte skulle tystna. Lika viktigt var att inom oppositionen de mest konservativa och pensionsfientliga riktningarna vann terräng, medan folkpartiet led ett svårt nederlag. Därmed var den allmänna känslan av en rättning åt mitten uppgiven. Folkpartiet framstod och framställde sig själv som ett parti vars heder var att genom mellanlinjen i pensionsfrågan ha hindrat en socialdemokratisk majoritet att uppstå. Hade folkpartiet, så resonerade dess ledare, varit lika konservativt som högern och centern, skulle den lilla borgerliga röstövertikten på 0,3 procent ha försvunnit; partiet hade genom att locka en del potentiellt socialdemokratiska väljare bevarat landet från socialdemokratiskt majoritetsstyre och borde äras för denna insats, för detta offer.

För dem som i det borgerliga alternativet såg eller ser det väsentliga — vi hör inte dit — kunde i detta förändrade läge två operationslinjer te sig gångbara. Den ena var en uppgörelse mellan socialdemokrater och liberaler som förde pensionsfrågan ur stridslinjen och följdes av en koncentration på kritik av socialdemokraternas allmänna ekonomiska politik. Den andra var det omedelbara utformandet av ett borgerligt enhetsprogram på kort sikt, omfattande även en positiv lösning av pensionsfrågan.

Ingendera linjen har försökts. Valet har skärpt inte konkurrensen mellan opposition och regering, utan konkurrensen mellan de oppositionella parti-

erna. Man talar visserligen om samförstånd, men samtidigt om det villkorliga fasthållandet vid den egna linjen, och därmed blir talet om samförstånd så tomt att det inte vilseleder någon. Att söka samverkan med socialdemokratin har blivit något rusktigt som man beskyller andra för; hr Ohlin anklagar hr Hedlund för så onda avsikter, och hr Hedlund svarar med att anklaga hr Ohlin för samma sak. Vad det borde gälla för de borgerliga från deras egna utgångspunkter, nämligen att genom konstruktiva program och principiell kritik vinna röster från socialdemokratin — med en allmän samregering eller en borgerlig koalition som mål — har kommit i skymundan. I stället slåss de borgerliga om varandras röster. Det är taktiskt naturligt, ty för vart och ett av de borgerliga partierna är chansen till röstvinster störst på de andras bekostnad, inte på socialdemokratin, men det är sakligt farligt, ty därmed försvagas den frontlinje som alla påstår vara gemensam.

sågas, i åtskilligt har man obestridligt rätt — i Dagens Nyheter har vi under åratals begärt bättre polisskydd och ökade anslag till uppfostrande ungdomsorganisationer — men det är rimligen inte dessa ting som valrörelsen gäller. Och framför allt: det har kommit en obehaglig ton av kyla och förhårdelse i denna propaganda mot förhållanden och människor som vi alla kritiserar och ogillar, men som inte bör diskuteras med denna i grunden lätt-

I folkpartiets tidskrift

Arbetaren och politiken skriver riksdagsman Henning Gustafsson i en ledande artikel: "Skulle folkpartiet utforma sin politik huvudsakligen i syfte att konkurrera med centerpartiet och högern om konservativa marginalväljare, skulle socialdemokraterna ha utsikter att bevara sin maktställning för lång tid framåt. Den färdriktningen kommer emellertid inte att bli folkpartiets, dels emedan den strider mot partiets åskådning och dels emedan en säkrad ställning för regeringen Erlander inte ingår i folkpartiets trygghetsprogram."

Det är naturligt att fatta hr Gustafssons uttalande som en varning och ett löfte. För närvarande kan det knappast bestridas att folkpartiet konkurrerar främst med centerpartiet och högern och att det genom sin hållning framför allt i pensionsfrågan måste möta kritik bland de mera radikalt inriktade väljarna. För framtiden måste man hoppas att partiets politik kommer att följa de allmänna riktlinjer som hr Gustafsson anger. Det räcker emellertid inte med deklamationer av denna allmänna innebörd; det bästa beviset för att folkpartiet verkligen vill handling i överensstämmelse med deklamationerna vore dess godtagande av en diskussion om pensionsfrågans lösning i samarbete med socialdemokratin.